

Izvještaj o zvaničnoj posjeti potpredsjednika Vlade Crne Gore za vanjske i evropske poslove dr Filipa Ivanovića Republici Estoniji, 25–27. avgusta 2025. godine

U periodu od 25. do 27. avgusta 2025. godine, potpredsjednik Vlade Crne Gore za vanjske i evropske poslove dr Filip Ivanović boravio je u zvaničnoj posjeti Republici Estoniji. Cilj posjete bio je produbljivanje bilateralnih odnosa, potvrđivanje kontinuirane estonske podrške evropskom putu Crne Gore, kao i razmjena iskustava i dobrih praksi u ključnim oblastima, posebno u digitalizaciji javne uprave, pravosuđa i sajber bezbjednosti. U crnogorskoj delegaciji bile su savjetnica potpredsjednika Vlade Renata Gojković, druga sekretarka Ambasade Crne Gore u Republici Poljskoj Milena Mumin i šefica Biroa za analitiku domaćih i stranih medija u Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore Sandra Madžarović. Tokom posjete potpredsjednik Ivanović sastao se sa ministrom vanjskih poslova Estonije Margusom Cahknom, ministarkom pravde i digitalizacije Lisom-Li Pakosta, predsjednikom Odbora za evropske integracije u Skupštini Estonije i predsjednikom Grupe prijateljstva sa Crnom Gorom, Peterom Talijem, kao i sa predstavnicima Udruženja estonskih IT kompanija.

Na sastanku sa ministrom vanjskih poslova Estonije Margusom Cahknom, potpredsjednik Ivanović je izrazio zahvalnost na dosadašnjoj podršci Estonije evropskom putu Crne Gore i naglasio važnost njenog nastavka. Istakao je da su odnosi između dvije zemlje veoma dobri i osnaženi partnerstvom u NATO-u, te da je cilj posjete konkretizacija saradnje u oblastima poput digitalizacije, turizma. U kontekstu procesa pristupanja Evropskoj uniji, podsjetio je da je Crna Gora do sada spremna da zatvori najmanje još pet poglavlja do kraja 2025. godine. Potvrdio je ambiciozan cilj - punopravno članstvo u EU do 2028. godine, uz naglasak da je proces podržan širokim političkim i društvenim konsenzusom, kao i podrškom javnog mnjenja. Ministar Cahkna je izrazio uvjerenje da će Crna Gora biti prva naredna članica EU, te potvrdio spremnost Estonije da pruži ekspertsku podršku, posebno u oblastima evropskih integracija i digitalizacije. Sagovornici su se saglasili da je sadašnji politički momenat ključan za proširenje EU, koje mora ostati zasnovano na zaslugama. Takođe je istaknuta spremnost Estonije da podrži organizovanje „fact-finding“ misije iz Crne Gore radi identifikacije oblasti saradnje u digitalizaciji.

Na sastanku sa ministarkom pravde i digitalizacije Lisa-Li Pakosta, potpredsjednik Ivanović je istakao značaj uspostavljanja saradnje između ministarstava pravde dviju zemalja, posebno u kontekstu digitalizacije pravosudnog sistema, što je jedan od prioriteta EU. Informisao je da je u

Crnoj Gori usvojena Strategija digitalizacije pravosuđa za period 2025–2028. godine, a ministarka Pakosta je ponudila ekspertsku podršku, s obzirom da je Estonija jedan od globalnih lidera u ovoj oblasti. Istaknuto je da je proces zahtjevan zbog potrebe da se sačuva nezavisnost sudstva, ali i da se omogući efikasna razmjena podataka. Sagovornici su se saglasili o mogućnosti organizacije sastanka ministara pravde ili ekspertskih radionica, kao i saradnje na zajedničkom projektu koji bi se mogao implementirati u Crnoj Gori. Takođe razmijenjeno je mišljenje o sajber bezbjednosti i otvaranje Regionalnog centra za sajber kapacitete u Podgorici 2024. godine, dok je ministarka Pakosta naglasila da države ne mogu da se suprotstave sajber prijetnjama pojedinačno.

Na sastanku s predsjednikom Odbora za evropske integracije u Skupštini Estonije i predsjednikom Grupe prijateljstva sa Crnom Gorom, Peterom Talijem, potpredsjednik Ivanović je ponovo istakao da je glavni vanjsko politički cilj Crne Gore članstvo u EU do 2028. godine. Sagovornici su se saglasili da je proširenje EU geopolitička nužnost, posebno u kontekstu rata u Ukrajini i ruske sabotaze u regionu. Tali je potvrdio da Estonija vidi Crnu Goru kao narednu članicu EU i da će i dalje podržavati njen evropski put. Razmijenjena su mišljenja i o aktuelnim globalnim političkim pitanjima.

Tokom posjete e-Estonija Brifing centru, potpredsjednik Ivanović je prisustvovao prezentaciji ključnih rješenja digitalne transformacije, uključujući digitalnu ličnu kartu, e-bankarstvo i druge e-usluge. Predstavljeno je kako je proces digitalizacije u Estoniji bio transparentan, vođen političkom voljom i podržan povjerenjem građana. Posebno je naglašena važnost sajber bezbjednosti, zaštite podataka, edukacije građana i promjene kulture rada u javnoj upravi. Potpredsjednik Ivanović je izrazio zahvalnost i potvrdio da je Crna Gora u procesu intenzivne digitalizacije javne uprave, pri čemu bi estonsko iskustvo moglo biti od izuzetne koristi. Na sastanku sa predstavnicima Akademije za elektronsko upravljanje, razmotrene su mogućnosti učešća predstavnika Crne Gore na Ljetnjoj školi sajber diplomatije 2026. godine, kao i organizacije zajedničkih radionica. Istaknuta je dobra saradnja s Ministarstvom javne uprave Crne Gore u okviru projekata EU, posebno u vezi sa Bezbjednosno-operativnim centrom Vlade (G-SOC). Naglasio je da je cilj Crne Gore da do kraja 2026. godine zatvori sva poglavlja, a 2028. godine postane punopravna članica EU.

Na sastanku sa predstavnicima Udruženja estonskih IT kompanija (ITL), razmotrena je mogućnost jačanja privredne saradnje, posebno u oblastima IT, sajber bezbjednosti, e-rješenja u pravosuđu i

turizmu. Istaknuta je namjera da se organizuje Biznis forum u Estoniji ili Crnoj Gori, kako bi se povezale relevantne institucije i kompanije, uključujući Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Fond za inovacije i Naučno-tehnološki park. Takođe je potvrđena uspješna saradnja estonske kompanije Nortal s institucijama Crne Gore u zdravstvenom sektoru.

Ocjena posjete: Posjeta je, pored potvrde kontinuirane estonske podrške članstvu Crne Gore u EU, bila prilika da se predstave ostvareni rezultati i planovi Crne Gore u pogledu procesa pristupanja, kao i da se definišu konkretne oblasti saradnje, posebno u digitalizaciji i sajber bezbjednosti. Sagovornici su se saglasili da je sadašnji trenutak ključan za proširenje EU, te da Crna Gora može biti uspješna priča koja će poslužiti kao primjer drugim zemljama na evropskom putu.